

11 Nijmegen

Valkhofroute

Geschiedenis op een heuvel

► Tijdens het nog weinig ontwikkelde watermanagement van vroeger moest men letterlijk hoog en droog wonen als er gevaar was voor overstromingen. De plaats van Nijmegens oorsprong steekt een stuk boven de omgeving uit. De 35 meter hoge heuvel werd al gebruikt door de Bataaven en de Romeinen. Sinds de late Middeleeuwen wordt deze de Valkhof genoemd. Het is het hoogste punt én het historisch hoogtepunt van de stad.

Oudste stad van Nederland

Nijmegen vierde in 2005 zijn 2000e verjaardag. Het heette oorspronkelijk Noviomagus (nieuwe markt) en lag aan de noordgrens van het Romeinse rijk. In de tweede eeuw na Christus had Noviomagus wel 5 à 6000 inwoners, een aantal dat 1000 jaar lang nergens in het huidige Nederland werd geëvenaard. In 770 liet Karel de Grote een paleis (paleis) bouwen op de Valkhof, waardoor het een belangrijk centrum werd binnen zijn Frankische rijk. Nijmegen was later de belangrijkste stad van Gelre en werd in 1402 Hanzestad.

Katholiek reveil

Door de krappe stadsmuren raakte Nijmegen overbevolkt: in 1875 woonden er 23.000 mensen in 2400 panden! Ook de geïsoleerde ligging onder de grote rivieren werkte belemmerend. Er werd dan ook opgelucht ademgehaald na de afbraak van de vestingwallen in 1876 en de aanleg van de spoorbrug in 1879.

Valkhof

Veel grote heersers hebben hun stempel gedrukt op de Valkhof. De door Karel de Grote gebouwde palts is in 1155 door keizer Frederik Barbarossa vervangen door een grote burcht. Deze

werd later onderdeel van de stadswal en is in 1796 gesloopt. Landschapsarchitect Zocher legde vervolgens een park aan, waarin als romantisch element een kapelruïne werd opgenomen.

De gevelsteen met het stadswapen boven de ingang van de Belvédère (foto Ad Snelderwaard)

In 1923 werd Nijmegen door haar ligging aan de rand van het katholieke zuiden de vestigingsplaats van de Katholieke Universiteit. Daarna werd de stad een speerpunt in het katholieke reveil en werden er talloze katholieke scholen, ziekenhuizen, kloosters (op het hoogtepunt meer dan 100!) en kerken gebouwd.

Oorlog en wederopbouw

Nijmegen heeft erg geleden door een bombardement van de geallieerden op 22 februari 1944 (een vergissing ...) en - later dat jaar - door gevechten voorafgaand aan de bevrijding. Daarna ging er door verwaarlozing en sloop nog meer historische bebouwing verloren. Pas in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw is veel energie gestoken in de herontwikkeling van de benedenstad.

Routebeschrijving

Het eerste deel van de route loopt door

In 2005 is bij de viering van 2000 jaar Nijmegen een replica van de toren van de burcht gebouwd, bestaand uit steigerbuizen en bedrukt doek. Deze 48 meter hoge toevoeging

aan de Nijmeegse skyline beviel veel Nijmegenaren goed: bij een referendum in 2006 koos 60% van de stemmers voor de bouw van een echte stenen replica.

het **Hunnerpark (1)**, dat na de sloop van de vestingmuren in 1876 is aangelegd. In 1936 moest de helft van het park worden opgeofferd voor de oprit naar de Waalbrug. U loopt een rondje langs onder andere het beeld van Petrus Canisius en een bank ter ere van C.A.P. Ivens, die 30 jaar heeft gestreden voor de Waaloverbrugging. Daarna gaat u door een boog in een restant van de 15e-eeuwse **stadsmuur (2)**.

De **Belvédère (3)** is in de 15e eeuw gebouwd als verdedigingsstoren. Na de sloop van de stadsmuur werd de toren omgebouwd tot 'speelhuis' of feestzaal en nu is er een restaurant gevestigd. Zoals de naam belooft is het uitzicht over de Waal en omgeving hier schitterend. Het half ondergrondse, tegen de vestingmuur gebouwde **Museum Het Valkhof (4)** is ontworpen door Ben van Berkel, beroemd door zijn Erasmusbrug in Rotterdam. Het museum toont archeologie, oude en moderne kunst en is open van di - vr van 10.00 - 17.00 uur, za - zo van 11.00 - 17.00 uur. Op de archeologie-afdeling krijgt u een indruk van Nijmegen tijdens de Romeinse tijd.

Via een poort uit 1885 en een voetgangersbrug

over de Voerweg komt u in Park De Valkhof. Het oorspronkelijke ontwerp van Zocher is in 1886 aangepast door de Leuvense tuinarchitect P.L. Rosseels, die ook het Hunnerpark ontwierp. De kleine ruïne die u eerst passeert is een restant van de **Sint Maartenskapel (5)** en waarschijnlijk het enige restant van het kasteel van keizer Frederik Barbarossa. De zestienhoekige **Sint Nicolaaskapel (6)** op het uitzichtpunt dateert van ca. 1030 en is vermoedelijk gebouwd in opdracht van keizer Koenraad II. Via de **Veerpoorttrappen (7)** gaat u een stuk naar beneden en vervolgt de wandeling langs de voet van de Valkhofheuvel. Als u tijd hebt, loop dan in het verlengde van de trappen iets door naar de **Waal (8)**. Bij mooi weer kunt u vanaf een terrasje uitkijken over rivier. Iets naar rechts staan naast elkaar Museum De Stratemakerstoren en **Nationaal Fietsmuseum Velorama (9)**. De halfronde Stratemakerstoren werd in 1525 gebouwd om de Veerpoort te verdedigen, die er tot 1860 heeft gestaan. Na 1789 ging de toren bijna twee eeuwen schuil achter huizen. De 'vergeten' toren kwam weer tevoorschijn nadat in 1987 de huizen waren gesloopt.

Afstand:
1,8 km - 45 minuten,
aanlooproute vanaf NS-
station 1,5 km

Markering:
zeskante ANWB-bordjes

Startpunt:
Sint Jorisstraat, bij kiosk
Hunnerpark.
Vanaf station richting
VVV. Op rotonde half
rond en de weg nemen
richting Arnhem. Volg
bordjes Valkhofroute.
Betaald parkeren o.a. bij
Kelfkensbos

VVV:
Keizer Karelplein 3
tel. 0900 - 112 2344
www.vvvnijmegen.nl

